

sports science of Ukraine. Lviv. Issue. 17, V. 4. 93–100.

24. Maksymchuk B.A. (2013). Conditions, patterns and principles that determine the students' readiness for valeological-pedagogical activities in the education system. Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport). Issue 5. 58–64.

25. Maksymchuk B.A. Professional training of a specialist in the valeological-pedagogical industry. Zбір raportów naukowych. «Naukowe prace, praktyka, opracowania, innowacje 2013 roku» (30.12.2013–31.12.2013). Zakopane. Część 2/2. 116–121.

26. Maksymchuk B.A. (2013). Formation of valeological-pedagogical culture of future teacher. Problems and prospects of pedagogy and psychology in modern society. Kyiv, 78–80.

27. Maksymchuk B.A. (2013). Factors of preparing the future teachers for valeological-pedagogical activities. Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport). Issue 1. 50–57.

28. Maksymchuk B.A. (2013). Valeological culture in the future teacher' vocational training. Health pedagogy. Kharkiv, 180–184.

29. Maksymchuk B.A. (2013). Functions of valeological-pedagogical activity. Topical aspects of physical education, sports and human health. Ternopil, 30–38.

30. Shapovalova T.H. (2006). Valeological education of older adolescents in extracurricular educational institutions of the academic and naturalistic profile. PhD thesis. Kyiv, 18.

31. Hurevych R.S. (2012). Information communication competence of future masters of pedagogical education. Modern information technologies and innovative methods of studying in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems. Kiev; Vinnytsia, 31. 3–8.

32. Kolomiyets A.M. Introduction of innovative methods and technologies of study in the training of a teacher of a higher school in the master's system. Modern information technologies and innovative methods of study in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems.

33. Valeology [Internet resource] Access mode: <http://bit.ly/2seJ9Mz> (accessed date: 28.04.2017). – Name from the screen.

34. Tsaregorodtsev G. I. (2005). Psychosomatic problem and its importance for understanding ways to improve human potential. The human potential of modern Russia. Moscow, 45–55.

35. Tarasenko H.S. (2015). Humanization of higher pedagogical education: creative approach. Creative pedagogy: scientific and methodological journal. Vinnytsia. Issue. 10. 128–133.

36. Shapovalova T.H. (2006). Valeological education of older adolescents in extracurricular educational institutions of the academic and naturalistic profile. PhD thesis. Kyiv, 280.

37. Apanasenko H.L. (1998). Medical valeology. Kyiv, 248.

38. Pavliuk Y.O. (2009). Olympic sport of Ukraine: method. instructions for seminars for student specialists. "Human Health". Khmelnytskyi: KhNU, 98.

39. Madzhuga A.G. (2004). Theory and practice of the formation of a student health culture in the context of a personality-centered educational paradigm. Moscow, 235–236.

40. Shevchuk O.A. (2011). Formation of the system of valeological knowledge of primary school students in the process of studying the basics of health. PhD thesis. Rivne, 217.

41. Sannikova O. P. (1995). Emotionality in personality structure. Odessa, 264.

42. Adeieva O. V. (2008). Preparation of future teachers for valeological education of pupils of general education institutions. PhD thesis. Odesa, 211.

43. The multicultural challenge in health education / by Ana Consuelo Matiella (editor). – 1 edition (January 1994). – Santa Cruz : ETR associates valeological education, 1994. – 407 p.

44. Pakushina L.Z. (2010). Development of valeological literacy of future social educators in the process of vocational training. PhD thesis. Cherkasy, 278.

45. Rozental M.M. (1963). Philosophical dictionary. Moscow, 544.

46. Ponomarenko T.M. (2005). Preparation of students of pedagogical university for valeological-pedagogical activities in the preschool education system. PhD thesis. Yuzhno-Sakhalinsk, 199.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).23

УДК: 352.07+796.011.3:616.988.23

Маслова О. В.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ*

ПРИНЦИПИ ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАННЯ В ПРОЦЕСІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

У концептуальному полі нашого дослідження представлено методологічну основу принципів здоров'яформування у процесі адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху. Загальні принципи розглядаються нами як провідні положення, методологічні ідеї, що визначають спрямування виховного процесу формування ціннісного ставлення до здоров'я у школярів з порушеннями слуху.

Мета дослідження - визначення та узагальнення принципів здоров'яформування в процесі адаптивного

фізичного виховання дітей з порушеннями слуху як складової теоретичної основи розробленої й запропонованої до впровадження авторської концепції.

Представлені в статті результати наукових досліджень продемонстрували певний спектр наукових розробок в напрямку здійснення корекційної діяльності різними принципами в процесі адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху, згідно теми 3.23: «Здоров'яформуючі технології дітей та молоді у процесі адаптивного фізичного виховання».

Ключові слова: принцип, здоров'яформування, порушення слуху, школярі, концепція, адаптивне фізичне виховання.

Маслова Елена Владимировна. Принципы здоровьесформирования в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушением слуха. В концептуальном поле нашего исследования представлена методологическая основа принципов здоровьесформирования в процессе адаптивного физического воспитания детей с недостатками слуха. Общие принципы рассматриваются нами как ведущие положения, методологические идеи, определяющие направления воспитательного процесса формирования ценностного отношения к здоровью у школьников с нарушениями слуха.

Цель исследования - определение и обобщение принципов здоровьесформирования в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушениями слуха как составляющей теоретической основы разработанной и предложенной к внедрению авторской концепции.

Представленные в статье результаты научных исследований продемонстрировали определенный спектр научных разработок в направлении осуществления коррекционной деятельности различными принципами в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушениями слуха, согласно темы 3.23 «Здоровьесформирующие технологии детей и молодежи в процессе адаптивного физического воспитания».

Ключевые слова: принцип, здоровьесформирование, нарушения слуха, школьники, концепция, адаптивное физическое воспитание.

Maslova Olena. Principles of health formation in the process of adaptive physical education of children with hearing impairments. In the conceptual field of our research the methodological basis of principles of health formation in the course of adaptive physical education of children with hearing impairments is presented. We consider the general principles as the leading provisions, methodological ideas that determine the direction of the educational process of forming a value attitude to health in students with hearing impairments. The purpose of the research is to define and generalize the principles of health formation in the process of adaptive physical education of children with hearing impairments as a component of the theoretical basis of the author's concept developed and proposed for implementation.

Methods and organization of research: analysis and generalization of data from special scientific and methodological literature; monitoring of information resources of the Internet; sociological methods (questionnaires); copying method; pedagogical methods (pedagogical testing, pedagogical experiment), methods of mathematical statistics.

The research was conducted on the basis of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine, as well as Special boarding schools for deaf and hearing-impaired children.

The results of scientific research presented in the article have demonstrated a certain range of scientific developments in the direction of the implementation of correctional activities by various principles in the process of adaptive physical education of children with hearing impairments, according to topic 3.23 "Health-forming technologies of children and youth in the process of adaptive physical education".

Key words: principle, health formation, hearing impairment, schoolchildren, concept, adaptive physical education.

Постановка проблеми і її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Нова українська школа визначає десять ключових компетентностей. Особливе місце займає компетентність здоров'яформування і здоров'язбереження. Це пояснюється, насамперед, тим, що стан здоров'я є показником духовного, соціально-економічного й людинобіологічного добробуту населення, рівня цивілізованості країни [Error! Reference source not found.].

Тому гуманізація освіти вимагає якісно нового підходу до потреб людини, формування стійких мотивацій до здорового способу життя, позитивної соціальної поведінки. Відтак, одним із пріоритетних напрямів діяльності школи є збереження і зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді, в тому числі школярів з вродженими або набутими вадами [Error! Reference source not found.].

Саме школа, як головна ланка національної системи освіти, повинна і може забезпечити таких учнів необхідною базовою теоретичною підготовкою, в тому числі, з фізичної культури, основ здоров'я, сформувати позитивне ставлення щодо збереження та зміцнення здоров'я, соціально-психологічні здоров'язбережні компетентності, стиль життя, що сприятиме саморозвитку особистості з питань використання сучасних способів оздоровлення, оволодіння необхідними руховими навичками, умінням своєчасно приймати рішення щодо запобігання шкідливим звичкам й небезпечній поведінці [Error! Reference source not found.].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність значної кількості теоретичних і практичних напрацювань з питань здоров'я людини в різних напрямках: філософському, медико-біологічному, соціальному та психолого-педагогічному [Error! Reference source not found.].

Так, у вітчизняній педагогіці вивчаються питання щодо культури здоров'я, формування навичок здорового способу життя, екологічної освіти тощо. Серед найбільш відомих розробників цих проблем слід назвати В. Бобрицьку, О. Вакуленко,

В. Вербицького, Т. Воронцову, В. Горашука, С. Кириленко, Л. Лук'янову, С. Омельченко, В. Оржеховську, Г. Пустовіта, С. Свириденко, С. Страшка, Л. Суцценко, Т. Федорченко [].

Фахівцями медико-біологічного профілю досліджуються питання щодо стану фізичного здоров'я дітей, санітарно-гігієнічного забезпечення умов навчання і виховання, свідченням чого є праці Г. Апанасенка, О. Бердник, Г. Даниленка, І. Калиниченко, Н. Польки, І. Сергети [Error! Reference source not found.].

В більшості сучасних досліджень проблема збереження й зміцнення здоров'я у процесі фізичного виховання розглядається щодо дітей дошкільного віку, школярів та студентів. Для процесу адаптивного фізичного виховання ці питання залишаються малодослідженими [Error! Reference source not found.].

Представлені тези обумовили актуальність проведених нами досліджень відповідно до Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2016-2020 рр., затвердженого Міністерством освіти і науки України, розробленого у Національному університеті фізичного виховання і спорту України, за темою 3.23: «Здоров'яформуючі технології дітей та молоді у процесі адаптивного фізичного виховання» (номер державної реєстрації 0116U001620).

Формулювання мети і завдань досліджень. Виходячи з вищезазначеного метою досліджень стало визначення та узагальнення принципів здоров'яформування в процесі адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху як складової теоретичної основи розробленої й запропонованої до впровадження авторської концепції.

Методи та організація досліджень. Для вирішення поставленої мети дослідження нами були використані наступні методи: аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури та моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет, що в основі включили понятійно-термінологічний аналіз й теоретико-методологічний аналіз.

Виклад основного матеріалу досліджень з аналізом отриманих наукових результатів. Розробка теоретичної основи концепції здоров'яформуючих технологій в процесі адаптивного фізичного виховання дітей шкільного віку з порушеннями слуху спрямувало нас на визначення синтезованих положень принципів авторської концепції на підґрунті огляду вже дієвих принципів сучасної педагогіки, освітнього процесу і системи формування здоров'я.

Управління здоров'ям передбачає збирання та осмислення інформації (діагностику і прогнозування), прийняття рішень і їх реалізацію. Основу цієї практики складає інтегративний, холістичний підхід, який розглядає людину як цілісну систему всередині себе і зовнішнього середовища. Найперше – це формування здоров'я. Оскільки ключовими словами у визначенні здоров'я є "гармонія" та "енергетична міцність", то під формуванням здоров'я розуміють створення гармонійної, з високим енергетичним потенціалом психосоматичної системи. Тобто це постійне спрямування соматичного і психічного розвитку людини в напрямі максимальної гармонійності та енергетичної міцності його структури. Саме це відображають принципи формування здоров'я дитини: фізичного і психічного.

В свою чергу формування здоров'я дитини вже з встановленою вродженою або набутою вадою потребує особливої уваги зі сторони освітнього процесу, у тому числі у процесі адаптивного фізичного виховання (рис. 1).